2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

11. SINIF COĞRAFYA 1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI PROVASI

Okul adı:		**Ders:** Coğrafya	**Tarih:**
Adı Soyadı:	**Sınıfı / Şubesi:**	**Numarası:**	**Puan:**

Nasıl puanlatılır?

1. Cevabını her şıkkın altındaki, etiketli (ör. **1a**) kutuya yaz.
2. Bitirince her sayfanın fotoğrafını çek: düz, aydınlık, sayfanın tamamı görünsün.
3. Son sayfadaki kodu okut, fotoğrafları yükle.
4. Yazın metne çevrilir; kontrol et ve puanlat. *(2. yazılı provasında okuma ve puanlama Pro'da.)*

Tablette ya da bilgisayarda doğrudan yazabilirsin: digikamp.com/ortak-yazili/11-sinif-cografya/prova

1. soru — 20 puan

Bir coğrafya öğretmeni, uydu görüntüleri üzerinden üç yerleşmeyi inceletiyor. Görüntülerin şematik çizimleri şekilde, öğrencilerin notları tabloda verilmiştir:

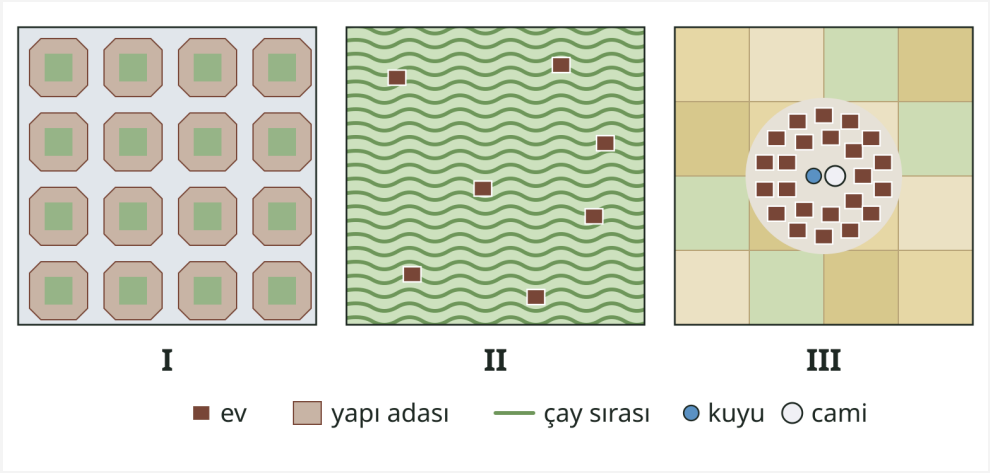

Yerleşme	Uydu görüntüsündeki görünüm
I. Barselona (İspanya), Eixample semti	19. yüzyılda hazırlanan bir planla kurulmuş; birbirini dik açıyla kesen düz caddeler ve eş büyüklükte, köşeleri kesik kare yapı adaları sıralanıyor.
II. Rize'de bir köy	Evler, dik yamaçlardaki çay bahçelerinin arasına birbirinden uzak, tek tek serpiştirilmiş.
III. Konya Ovası'nda bir köy	Evler düz bir arazide, bir kuyu ve cami çevresinde birbirine bitişik ya da çok yakın biçimde toplanmış; çevresi geniş tarlalarla çevrili.

1. soru (devam)

Aynı öğretmen, yaşadıkları ilde bazı hizmetlerin nerede bulunduğunu da tablolaştırmıştır:

Kademe	Bulunan hizmetler
İl merkezi	Üniversite hastanesi, adliye, valilik, havalimanına giden otobüs terminali
İlçe merkezi	Devlet hastanesi, lise, haftalık pazar yeri
Mahalle	Fırın, bakkal, ilkokul, aile sağlığı merkezi

a) I, II ve III numaralı yerleşmelerin mekânsal desenini (düzenli / dağınık / kümelenmiş) adlandırınız.

1a

b) II ve III numaralı yerleşmelerdeki desen farkını, bu desenleri ortaya çıkaran coğrafi koşullarla (yer şekilleri, su kaynakları, tarım alanları) ilişkilendirerek açıklayınız.

1b

c) İkinci tablodaki hizmetlerin dağılışında görülen mekânsal hiyerarşiyi açıklayınız. Açıklamanızda hizmetlerin sayısı, ne sıklıkla kullanıldığı ve etki alanının büyüklüğü arasındaki ilişkiyi belirtiniz.

1c

2. soru

20 puan

Bir öğrenci grubu, üç yerleşmenin çevresindeki mekânları nasıl etkilediğini araştırıyor. Topladıkları bilgiler:

Yerleşme	Toplanan bilgi
İstanbul	Uluslararası şirketlerin bölge merkezleri, büyük fuarlar ve finans kuruluşları burada; İstanbul Havalimanı'ndan dünyanın pek çok şehrine doğrudan uçuş var.
Erzurum	Doğu Anadolu'nun büyük üniversitelerinden biri ve büyük hastaneleri burada; çevre illerden öğrenci ve hasta geliyor.
Kırsal bir ilçe merkezi	Çevredeki köylerin halkı haftalık pazara, devlet hastanesine ve liseye bu ilçeye geliyor.

a) Erzurum'un etki alanını daha ayrıntılı araştırmak isteyen bir öğrencinin sorabileceği iki araştırma sorusu yazınız.

2a

b) Üç yerleşmenin etki alanını mekânsal ölçeğe göre (yerel / bölgesel / küresel) sınıflandırınız. Her sınıflandırmayı tablodaki bir bilgiyle gerekçelendiriniz.

2b

c) Bir yerleşmenin etki alanını genişleten iki faktör yazınız. Kırsal ilçe merkezinin yakınına bir organize sanayi bölgesi kurulursa bu ilçenin etki alanının nasıl değişeceğine ilişkin bir çıkarım yapınız.

2c

3. soru

20 puan

Rusya ile Ukrayna arasında 2022'de başlayan savaş, Karadeniz'deki Ukrayna limanlarından tahıl sevkiyatını durdurdu. Ukrayna dünyanın önemli buğday, mısır ve ayçiçeği yağı ihracatçılarından biri olduğu için dünya piyasalarında tahıl fiyatları hızla yükseldi; özellikle tahılı ithal eden Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkeleri etkilendi. Temmuz 2022'de Türkiye ve Birleşmiş Milletlerin arabuluculuğuyla İstanbul'da imzalanan **Karadeniz Tahıl Girişimi** ile Ukrayna limanlarından tahıl taşıyan gemilerin İstanbul Boğazı üzerinden güvenli geçişi sağlandı; gemilerin denetimi İstanbul'da kurulan Ortak Koordinasyon Merkezinde yapıldı. Haritada tahıl gemilerinin güvenli geçiş koridoru gösterilmiştir.

3. soru (devam)

a) Gıda güvencesi kavramını açıklayınız. Gıda güvencesinin "gıda güvenliği" kavramından farkını yazınız.

3a

b) Metindeki savaşın tahıl ithal eden ülkelerde gıda güvencesini nasıl etkilediğini, tedarik zinciri kavramını kullanarak açıklayınız. Savaş dışında gıda güvencesini tehdit eden iki etken daha yazınız.

3b

c) Metinden yararlanarak Türkiye'nin coğrafi konumunun bölgesel ve küresel gıda güvencesi açısından önemine ilişkin bir sonuç çıkarınız.

3c

4. soru

20 puan

Konya Kapalı Havzası, yağışın az olduğu ve sulamanın büyük ölçüde yeraltı suyuna dayandığı bir tarım alanıdır. Havzada yıllardır yeraltı suyu seviyesi düşmekte, Karapınar çevresinde obrukların sayısı artmaktadır. Havzadaki iki çiftçinin uygulamaları şöyle:

	Çiftçi A	Çiftçi B
Sulama yöntemi	Tarlaya suyu serbestçe salarak sulama (salma / vahşi sulama)	Damla sulama
Ürün	Her yıl aynı tarlada çok su isteyen mısır	Buğday, nohut ve şeker pancarını sırayla ekme (ekim nöbeti)
Gübre ve ilaç	Toprak analizi yapmadan yüksek miktarda	Toprak analizine göre ölçülü
Kurulum maliyeti	Düşük	Yüksek (boru, damlatıcı, pompa)

a) Tarımın sürdürülebilirliği hangi üç ölçüte göre değerlendirilir? Her ölçüt için bir gösterge örneği yazınız.

4a

b) Çiftçi A ile Çiftçi B'nin uygulamalarını çevresel sürdürülebilirlik açısından iki özellik üzerinden karşılaştırınız.

4b

c) Çiftçi B'nin uygulaması daha sürdürülebilir olmasına rağmen havzada yaygınlaşması yavaş olabilir. Bunun ekonomik nedenini tablodan bularak yazınız ve bu sorunu çözmek için bir öneri sununuz.

4c

5. soru

20 puan

Aşağıdaki tabloda bazı madenlerin kullanım alanları ve arzın (üretim ya da rezervin) toplandığı ülkeler verilmiştir. *(Oranlar yaklaşık ve yuvarlanmıştır.)*

Maden	Başlıca kullanım alanları	Arzın toplandığı ülke
Bor	Cam elyafı, seramik, deterjan, tarım, savunma sanayisi, nükleer santraller	Türkiye: bilinen dünya rezervlerinin yaklaşık %70'inden fazlası
Kobalt	Elektrikli araç ve telefon bataryaları	Demokratik Kongo Cumhuriyeti: dünya üretiminin yaklaşık %70'i
Nadir toprak elementleri	Rüzgâr türbini ve elektrikli araç motorlarındaki mıknatıslar, elektronik	Çin: dünya üretiminin yaklaşık üçte ikisi

Türkiye'de bor yatakları Eskişehir (Kırka), Kütahya (Emet), Balıkesir (Bigadiç) ve Bursa (Kestelek) çevresinde işletilmektedir.

a) Bir madeni "stratejik-kritik" yapan iki özelliği yazınız.

5a

5. soru (devam)

b) Tablodaki madenlerin arzında görülen ortak eğilimi belirleyiniz. Bu eğilimin ülkeler arası ilişkilere bir etkisini açıklayınız.

5b

c) Türkiye'nin bor rezervlerinden ülke ekonomisine daha fazla katkı sağlanması için bir önerme sununuz ve önermenizi gerekçelendiriniz.

5c

Bitirdin mi? Kodu okut, sayfaların fotoğrafını yükle.

Yazın metne çevrilir; kontrol edip puanlatırsın: her soru MEB ölçütleriyle tek tek puanlanır, eksik kalan kısmı ve tam puanlık cevabı görürsün.

digikamp.com/ortak-yazili/11-sinif-cografya/prova

*** 2. yazılı provasında kâğıt okuma ve puanlama Pro'da. Senaryo tablosu ve sorular herkese açık: digikamp.com/ortak-yazili/11-sinif-cografya**

Bu prova MEB ODSGM'nin yayımladığı konu-soru dağılımına göre hazırlanmıştır; resmî sınav sorusu değildir. Çoğaltılabilir, sınıfta ücretsiz kullanılabilir. DigiKamp · digikamp.com